

BFE

OPGRAVINGEN IN HET KONINKLIJK ATHENEUM "PITZEMBURG" TE MECHELEN

In de loop van het jaar 1958 werden er graafwerken ondernomen tot aanleg van een collector, vlak voor de dienstvleugel (Lucas Faid'herbe), op ongeveer 5 meter van de gevel. Op een diepte van ruim 1,50 meter werden keldergewelven aangesneden. In een der nisjes trof men een hele boel aardewerk en andere stukken aan. Drie albarello's, waarvan één nog gevuld met een gele stof (?), lagen mooi naast elkaar op gelijke afstand. De huisbewaarder die mij deze inlichtingen verschafte bracht deze vondsten naar ons stedelijk museum "Hof van Busleyden". Korte vondstberichten hierover vinden we in: **H. Joosen, OPGRAVINGEN EN VONDSTEN: IN PITZEMBURG (Handel. van de Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen, LXII 1958, blz. 194)** en in: **BESCHRIJVENDE CATALOGUS BIJ DE HISTORISCHE TENTOONSTELLING: "COMMANDERIE PITZEMBURG"**, gehouden in de voormalige raadzaal van de Commanderie tijdens de Fancy-Fair op 24 en 25 april 1971, blz. 4 en 5.

Beschrijvende catalogus van de opgegraven stukken.

- Albarello of zalfpotje. Witte klei, overtrokken met zwart glazuur (tinglazuur op zwarte onderlaag?). Een weinig aan voet beschadigd. Op buik sporen van bandvormige versiering (oranje of geel?), door grondzuren gealtereerd. Afmetingen: hoogte 8,3 cm., doormeter rand 5 cm., doormeter voet 4,8 cm. Zie fig. 1, nr. 1.
- Albarello. Zelfde materiaal en kleur. Geen versiering. Aan de rand een recente beschadiging. Afmetingen: hoogte 6,6 cm., doormeter rand 4,6 cm., doormeter voet 4,3 cm. Zie fig. 1, nr. 2.
- Albarello. Zelfde materiaal en kleur. Geen versiering. Afmetingen: hoogte 6 cm., doormeter rand 4 cm., doormeter voet 3,2 cm. Zie fig. 1, nr. 3.

3 albarello's

IRG"

aanleg van
er 5 meter
ven aange-
re stukken
lagen mooi
tingen ver-
usleyden".
INGEN EN
heidkunde,
RIJVENDE
MANDERIE
erie tijdens

glazuur op
poren van
eerd.
et 4,8 cm.

en recente
et 4,3 cm.

3,2 cm.

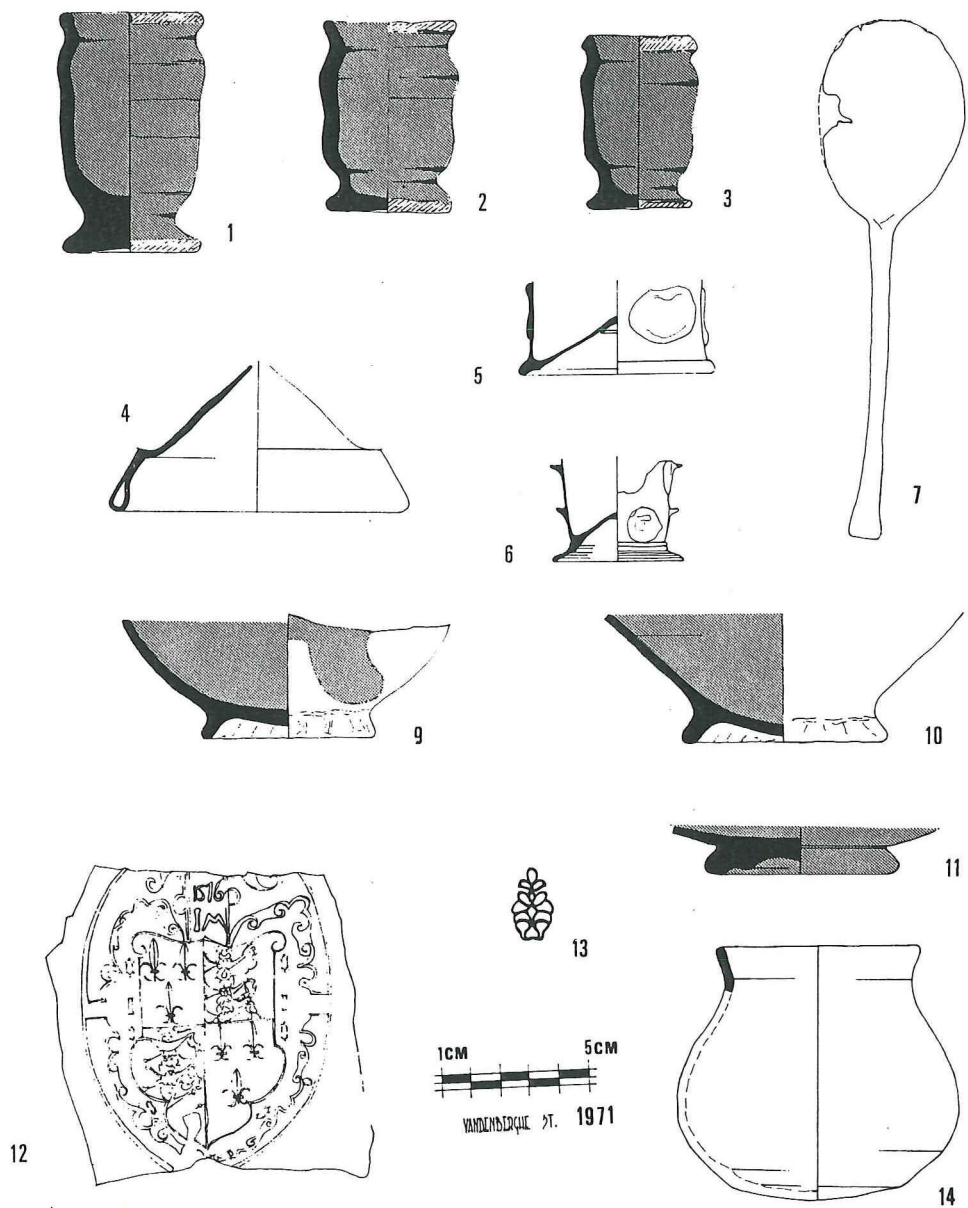

Fig. 1

— Bodemfragment op standring van (pap)kommetje in rood aardewerk. Binnenwand bezet met bruin-groen loodglazuur, dat aan de buitenwand afloopt. Afmetingen : doormeter voet 5,9 cm. Zie fig. 1, nr. 9.

- Bodemfragment op standring van zelfde recipiënt. Rood aardewerk, aan binnenwand bezet met oranje-bruin loodglazuur.
Afmetingen : doormeter voet 7 cm. Zie fig. 1, nr. 10.
- Bodemfragment van een groot recipiënt in steengoed. Overtrokken met bruin gespikkeld zoutglazuur aan buitenwand, en met grijs glazuur aan binnenwand. Platte, een weinig geprofileerde voet.
- Drie aan elkaar passende scherven van een tonnetje of vaatje. Steengoed, zowel binnen als buiten bezet met bruin gespikkeld zoutglazuur. Had oorspronkelijk 2 handvatten en rustte op een platte ovalen voet. Dit vat vertoont aan beide zijden een identisch ingedrukt motief, gevat in een ovaal. Daarin komt een renaissancelijst. Het wapenschild, kruisvormig ingedeeld, draagt de Franse leliebloemen links boven en rechts onder, en de Engelse leeuwen rechts boven en onder links. Boven dit kruismotief leest men het jaartal 1576 en de initialen IM. Boven deze wapenschilden komen er steeds, in groepjes van drie, dezelfde trosvormige motieven voor. Dit stuk is in ieder geval niet van Raeren ; (dit werd mij trouwens mondeling bevestigd door Dh. O.E. Mayer, Conservator van het " Töpferei-Museum " te Raeren), en tonnetjes werden er niet gemaakt. Zeer waarschijnlijk hebben we hier te doen met een produkt van Bouffioulx (Henegouwen). Hier zijn er tonnetjes gemaakt, en we vinden er trouwens een afbeelding van in : **D.-A. Van Bastelaer**, LES GRES WALLONS ; GRES-CERAME ORNES DE L'ANCIENNE BELGIQUE, OU DES PAYS-BAS, IMPROPREMENT NOMMES GRES FLAMANDS (**Documents & Rapports de la Soc. Paléontologique et Archéologique de l'arrondissement judiciaire de Charleroi**, Tome XIII, Mons 1884, pl. XVIII, nr. 1 (nr. 37) en nr. 16 (nrs. 39, 52 en 53). Wat betreft het wapenschild, daarvan vinden we geen identisch, wel varianten. Zo in Bouffioulx, komt een versie voor met kruismotief, lelie en leeuw in : **D.-A. Van Bastelaer**, o.c., nr. 1, pl. III.
In Raeren spreekt men van " Wapen von Engeland. Datiert 1594 ". (**H. Hellebrandt**, RAERENER STEINZEUG, Aachen 1967, blz. 29, fig. 15).
In Siegburg spreekt men van " Wapen von Frankreich. Datiert 1574 ". (**G. Reineking - Von Bock**, STEINZEUG, Kunstgewerbemuseum der Stadt Köln, Köln 1971, fig. 200 Snelle).
We hebben hier beslist te maken met kopieën. Het is niet uitgesloten dat Siegburg (1574) zijn wapenschild ziet namaken te Raeren of Bouffioulx (1594 en 1575). Over de voorrang van de ene werkplaats op de andere durf ik mij echter niet uitspreken, het is slechts een veronderstelling. Zie fig. 1, nr. 12
Van het trosvormig motief dat in groepjes voorkomt, zijn er in hogergenoemde ateliers geen enkele identisch aan het afgebeeld motief. Zie fig. 1, nr. 13.
- Bodemfragment van een bord in majolika op standring. Zowel binnen- als buitenwand is door grondzuren uitgeslagen. Bij recente opgravingen in het Mechelse ontdekte schrijver dezes een majolikakom in een aalput, waarvan een zijde gaaf gebleven was maar één zijde zwart was uitgeslagen.
Afmetingen : doormeter voet 6,8 cm. Zie fig. 1, nr. 11.
- Tinnen lepel. Handgreep aan uiteinde konisch uitlopend. Lepelblad aan linker zijde beschadigd. Over de ganse oppervlakte gealtereerd.
Afmetingen : lengte 17,9 cm., breedte 5 cm. Gewicht 65 gram.
Zie fig. 1, nr. 7.

Derge
vinger
kat, O
weten
4e jg.
Nova
toriael
(J.G.N
daterin
Uit de
ten da

— Bodem
bodem
Afmeti
Zie fig
Een d
straat
VINGE
Oudhe
nr. 5).

Fig. 3 -